

AİDS'DE ÜÇ TEMEL BULAŞTIRICI

AİDS virüsü hemen bütün vücut sıvılarında bulunduğu halde neden en çok kan, meni (sperm) ve vaginal sıvı bulaştırıcı? Çünkü bu 3 sıvının içinde T₄ lenfositleri var, bu nedenle virüs sayısı fazla. AİDS virüsü başlıca 4 yerden vücuda girer: Damar (deri yaraları dahil), penis (muhtemelen idrar yolu mukozasından), vagina ve son barsak (rectum). Ağız mukozası (ağzın içini döşeyen iç deri) AİDS virüsünü az da olsa geçirebilir, bunu meme emen çocukların AİDS alabilmesinden an-

lıyoruz. Virüsün anal yolla mı, vaginal yolla mı daha kolay bulaştığı bilinmemektedir ve tartışmalıdır. Her iki yolla da AİDS alınabilir; AİDS'li eşle defalarca homo veya heteroseksüel seks yapan kişiler bilinmektedir ki AİDS almamıştır. Buna karşı bir koitte AİDS alınabileceğinin kanıtları şunlardır: 1) Avustralya'da AİDS'li spermle yapay döleme yapılan 8 kadının 4'ü AİDS almıştır. 2) Bir dişi şempanzeye vagina yoluyla bir kerede AİDS verilebilmiştir.

AİDS virüsü iltihaplı deriden içeri girebilmektedir. Kanında AİDS testi (+) olanların ancak % 65'inin kanından AİDS virüsü izole edilebilmektedir; muhtemelen diğerlerinde AİDS virüsü hücre çekirdeğinde provirüs olarak gizlenmektedir.

bu 2 yıl sonra bulundu ve hastalık hakkında çok şey öğrenildi. Bugün bu bilgilerle salgını durdurabilecek güçteyiz. Bu salgın 50 yıl önce başlasa acaba ne olurdu dünyanın hali?

AİDS dünya çapında birbirini izleyen 3 salgın yapmaktadır:

1) **AİDS virüsünün salgını (Portör salgını):** Virüs kanda bulunmakta, her portör hastalığı birçok diğer kişiye verebildiğinden salgın geometrik dizi hızıyla büyümektedir. 2) **AİDS hastalığı salgını:** Vücutta ortalama 7-9 yıl süren bir uyuklama döneminden sonra AİDS virüsü uyanmakta ve AİDS hastalığı salgını yapmaktadır. 3) **Sosyal, kültürel, ekonomik ve politik salgın:** 20-40 yaş arası insanların ge-

ometrik dizi (2, 4, 8, 16...) şeklinde artan ölümleri, dünyada sosyo-ekonomik bir çöküntü başlatacak ve bu da bir salgın gibi yayılacaktır. Tek bir AİDS'linin tedavisi topluma 40-200 milyon liraya mal olmaktadır. Virüs kadından erkeğe, erkekten kadına ve erkekten erkeğe cinsel yolla bulaşmaktadır. AİDS'e yakalanmak için AİDS'li bir kimseyle tek bir cinsel temas bile yetmektedir.

Kadınların % 10'unun bile AİDS'le enfekte olması sonucu, gelişmiş ülkelerde AİDS'den ölen çocukların sayısı, bütün diğer nedenlerden ölen çocukların sayısından fazla olacaktır.

(Devam edecek)

ROBOTLAR AY'DA İNSANLARIN YAŞAYABİLECEĞİ BİNALAR İNŞA EDECEK

Japonya'da kısa adı NASDA olan, "ulusal uzay araştırma kuruluşu" Ay'da robotların yapacağı ve insanların ikamet edebileceği binalar inşa etmeyi planladı.

Planda enteresan olan şu: Ay'da inşa edilecek bu binaların yapımına insan eli değmiyor. Yani inşaatlar, suni olarak yapılan, verilen emirler doğrultusunda hareket eden ve süper bir zekâyla donatılmış robotlar tarafından yapılacak.

Robotlar, önce Dünya'dan gelecek yolcu ve ticaret mallarını nakledecek uzay taşıtları için, Ay şartlarına uygun istasyonlar kuracak. Daha sonra Ay yüzeyinin bir kısmını cam ile kaplayacak şekilde (Vitrine benzeyen), yerin altından 1300°C'ye

kadar yükselebilen, ısıyı iletecek bir "Yeraltı Isı Sistemi" için kanallar açacak... Basit tünellere benzeyecek olan bu kanallar, daha sonra gelecek nesillere, barınma ve iskan imkânını sağlayacağı gibi, bu insanları, çevreden gelecek muhtemel radyasyonun etkisinden de koruyacak.

Ay'da iş yapacak olan bu robotlar, el-kol hareketlerini yapabilir şekilde donatılıyor. Eşya ve maddeyi tanıyacak biçimde, üzerine televizyon kamerası yerleştiriliyor. Ayrıca robota devamlı enerjiyi sağlamak için yerleştirilecek güneş panosuyla bir bütünlük sağlanıyor.

Şimdilik görülen belli başlı sorunun, Dünya'dan Ay'daki robotların hareketlerini kumanda etmek üzere, verilen emirin ulaşımı sırasında geçecek 'Zaman' olduğu tesbit edildi. Yerden Ay'daki robotları yönlendirmek için, zaman olarak sadece, 3 saniyenin geçecek.

Çev.: Mehmet ÖZELER